

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ioannis|| Climaci Ab-||batis Montis|| Synai,|| Scala Paradisi

Johannes <Climacus>

Coloniae, 1583

VD16 J 520

De accurata pœnitentia, Gradus V.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55433)

POEnitentia est reuocatio 1. baptis-
 matis. Pœ-
 nitentia est secunda vitæ conuentio 2. ad de-
 um. Pœnitens est humilitatis emptor. Pœ-
 nitentia est corporeæ consolationis perpetua &
 iugis repudiatio. Pœnitentia est seipsum semper
 condemnans cogitatio, securaque cuiusque sui cu-
 ra. Pœnitentia est spei filia, infidelitatisq; & de-
 sperationis abnegatio. Pœnitens est reus confessio-
 ne liber. Pœnitentia est reconciliatio domini per
 bona opera peccatis repugnantia. Pœnitentia est
 cōscientiæ emendatio. Pœnitentia est voluntaria
 earum rerum omnium quæ affligant toleratio. Pœ-
 nitens est cruciatuum sibi semper opifex. Pœniten-
 tia est valida ventris afflictio, animæque in sensu
 firmissimo iugis repressio. Concurrite & acce-
 dite, & venite & narrabo vobis omnes qui Deum
 irritastis. Congregamini & videte quanta ad æ-
 dificationem ostendit Deus animæ meæ. Præfera-
 mus ordine atque honore eorum narratione qui
 per ignominiam serui atque operarij venerabiles
 sunt. Audiamus, obseruemus, faciamus quicumq;
 præter spem ruinam vllam passi sumus. Surgite &
 sedete qui per ruinam scelerum iacetis. Attendi-
 te fratres mei verba mea. Inclinate aurem vestrā
 qui Deum rursus vobis ipsis per veram conuersio-
 nem reconciliare cupitis. Cum audissem ego imbe-
 cillis magnum quendam esse & peregrinum sta-
 tum, atque humilitatem eorum qui separatim il-
 lud monasterium (quod carcer appellatur) inco-
 lebant, quodq; illi luminari luminarium, de quo
 ante mentionem fecimus adiacebat, obsecraui iu-
 stum illum, vt me illuc visendi gratia perducere
 faceret. Cessit precibus meis summus vir, nolens

animam meam in vlllo contristari omnino. Cum igitur peruenissem ad poenitentium monasteriū, imo verò ad religionem fugientium, vidi reuera (si dicere id audeam) quæ negligentis oculus non vidit, aurisq; desidiosi non audiuit, & in cor pigri hominis non ascenderunt, res & verba quæ Deo vim inferre possent, habitus & studia quæ ipsius clementiam celerimè flecterent. Quosdam enim ex reis illis vidi noctibus totis vsque mane sub dio stare peraigiles, pedesq; immobiles tenere, tumq; somno miserabiliter depressi agitarētur, vim naturæ inferre, nullamq; sibiipsis requiem omnino indulgere, sed seipsos increpare, ignominisq; & cōtumelijs afficere atq; excitare. Alios miserabiliter in cœlum intuentes, & illic adiutorium cum gemitu & suspirijs & vocibus inuocantes. Alios in oratione existentes, ac reorum in morem vinctis post terga manibus humi luridas facies suas inclinantes, indignosque qui se in cœlum aspicerent vociferantes, nec quicquam ad Deum dicere orando præ cogitationum & conscientie hæsitatione præsumentes, neque quomodo vel vnde orationem facerent præsumentes, solamque animam tacitam, mutamq; mentem Deo offerentes, tenebris ac desperatione plenam. Nonnullos in pauimento strato cilitio & cinere sedentes, ac faciem genibus operientes, frontemque in terram collidentes. Alios iugiter pectora tundentes, animamque suam ac vitam suspirio ingenti reuocantes. Ex his alij quidem pauimentum madefaciebant lachrymis, alij verò quia lachrymarum imbres non haberent, seipsos miserabiliter lamentabantur. Plurimi, vt fieri in mortibus solet super animabus suis v'ulatum diræ vocis emittebant, angustiam cordis ferre non valentes, Alij ex intimo corde

ACCVRAT. POENIT. GRAD. V. 91

corde rugiebant, atq; intra os gemitus sonum cohibebant. Interdum verò cum se continere non possent, repente exclamabant. Vidi ego illic nonnullos habitu & cogitatione & actu quasi à semet ipsis excessissent, ac stuporem mentis incurrissent, veluti aneos quosdam summo ex mœrore effectos, totos tenebris obsitos, & ad omnia vitæ huius veluti insensibiles factos. Mentem quippe iam in humilitatis abyssum demerserant, ac mœroris igne oculorum lachrymas fixerant. Alios item mœstos sedere, atque in terram fixis obtutibus stare perspexi, caputque assidue mouere, & leonum in morem ex imo corde rugitum ac gemitum emittere. Ex his alij pleni spe remissionem omnimodam inquirentes orabant. Alij ex ineffabili humilitate indignos se remissione iudicabant, nec omnino posse Deo rationem reddere clamabant. Quidam hic ex cruciari, vt illic misericordiam consequerentur à domino supplices poscebant. Plerique ex conscientiae onere attriti ac depressi, satis sibi ex intimis esse dicebant, si vel supplicij 3. eximerentur, regnoque non potirentur. Vidi illic animas humiles contritas, & præ graui pondere inuertas ac deiectas, quæ vocibus illis suis ad Deum emissis, lapides quoque ipsos ad compunctionis sensum emollire potuissent. Ita enim defixis in terram luminibus aiebant: Nouimus sanè, nouimus, omnibus iam pœnis atque cruciatibus nos esse dignissimos. Et merito quidem. neq; enim idonei iam sumus, qui pro debitorum nostrorum multitudine satisfacere possimus, etiam si orbem vniuersum, vt pro nobis lugeat concupauerimus. Illud solum oramus, istud deprecamur, id tota animi intentione supplicamus, neque in ira tua arguas nos, neque in furore tuo corripas

Psal. 101.

corripas nos, neq̃ iustissimi iudicii tui legibus ex-
 crucies nos, sed parcus & misericordi⁹. Satis enim
 nobis est ingenti illa tua, ac terribili comminatio-
 ne, supplicijsq̃ illis occultis, ignotis atq̃ inau-
 ditis liberari. Neque enim vt pœnis omnino libe-
 remur petere audemus. Qua enim facie, quo ani-
 mo id audeamus, qui professionem nostram vio-
 lauimus, eamq̃ post priorem clementissimam-
 q̃ remissionem sordidauimus? Illic profecto ô
 dulcissimi amici, illic verba Dauid rebus ipsis cer-
 neretis impleta, ærumnis affectos homines, atq̃
 vsque in finem vitæ incuruatos, totisq̃ diebus
 mœstos incedentes, & ex putrefactis corporis par-
 tibus fetorē exalātes, qui quasi sine vlla carnis cu-
 ra degerent, obliuiscēbātur comedere panē suum,
 potumq̃ aquæ cum gemitu miscebant, & cinerē
 cum pane manducabant. Adhæserant illorum ossa
 carni, ipsiq̃; vt fœnū exaruerant, nec quicquā apud
 illos audiuiſſes, nisi hæc verba: Væ, væ miserum,
 me miserū. Iuste, iuste, parce, parce domine. Non-
 nulli miserere dicebant Alij vero rursus miserabi-
 lius clamabant; Ignosce. ignosce domine, si possi-
 bile est. Vidisses in illis æstuantē linguas instar ca-
 num ex ore procedentes. Ex his alij sub ardentissi-
 mo solis æstu seipsos cruciabant. Alij contra acer-
 rimo frigore se affligebant. Quidam modicum a-
 quæ degustantes ne omnino siti exarescerent ita
 quiescebant. Nonnulli cum panis exiguum quid
 accepissent, reliquum manu longius proijciebant,
 indignos se q̃ rationali cibo vescerentur asserētes,
 quippe qui irrationabiliter egissent. Quem apud
 illos locum risus habere poterat? Quem ociosus
 sermo: Quē iracundia? Quē furor? Nec enim quod
 in hominibus iracundia esset sciebant, adeo lu-
 ctus furorem omnem penitus extinxerat. Vbi a-
 pud

ACCURATA POENIT. GRAD. V. 91

apud illos contradictio: vbi festiuitas? vbi confidē-
tia? vbi corporis obsequium & cura? vbi vel vesti-
gium inanis gloriæ? vbi deliciarum expectatio? v-
bi tenuis viri cogitatio vbi pomorū degustatio?
vbi feruentis ollæ solacium? vbi gulæ vlla illice-
bra? Horum enim omnium apud illos spes nulla
erat. Non terrenæ cuiusquam rei cura angebatur.
Non iudicare vllum omnino hominum didice-
rant: Nihil horum penitus in illis inuenisses. Cæ-
terum iugiter ad dominum clamabant solaq; ora-
tionis vox audiebatur. Alij enim pect⁹ validè ma-
nibus cædentes: quasi iam ad ipsam astarent cœli
ianuam ad dominum dicebant: Aperi nobis iu-
dex ianuam. Aperi nobis ex quo illā nobis ipsi per
peccatum clausimus. Clamabat alius: Ostende fa-
ciem tuam tantum & salui erimus. Alius econtra.
Appare his qui in tenebris & vmbra mortis sedēt.
humilibus tuis. Alius rursus: Cito anticipent nos
misericordiæ tuæ, quia pauperes perimus, quia de-
sperauimus, quia nimium defecimus. Nonnulli au-
tem aiebant: Putas ne apparebit dominus vltra su-
per nos? Alij vero: Num pertransijt anima nostra
debitum intolerabile? Alij, Putas ne adijciēt domi-
nus vltra consolari nos? Putas illum audiemus di-
centem nobis, qui sumus in vinculis insolubilib⁹:
exite, & qui in inferno pœnitentiæ sedemus, laxa-
mini. Putas ne clamor noster ad aures domini in-
gressus est? Cūcti verò sedebant semper ante ocu-
los suos mortem attendentes ac dicentes: Quid pu-
tatis continget: Quæ nam erit illa sententia? quis
finis noster? Putas erit reuocatio? Num superest
vlla spes veniæ mœstis humilibus? reis? Num
valuit oratio nostrā ingredi ante conspectum do-
mini? aut merito repudiata est, abiecta atque con-
fusa? Aut si forte intrauit quantum peregit: quā-
tum

tum placauit Deum? quantum profecit? quantum operata est: Emissa quippe ex immundis corporibus & labijs, parum virium habere potuit. Putas omnino reconciliauit iudicem? An ex parte? An vulnere vel medietas deleta est? Quippe maxima cum sint plurimis & laboribus & sudoribus & doloribus indigent. Putas appropinquauerunt nobis angeli custodes nostri? An adhuc longius a nobis stant? Nisi enim illi appropient nobis, inutilis & infructuosus est omnis labor noster. Neque enim habet vim confidentiae oratio nostra, neque munditiae pennas, vt ingredi ad Deum possit, nisi hanc e proximo assumant angeli qui nobis praesunt, eamque offerant domino. Nonnunquam vero haesitantes huiusmodi ad inuicem dicebant: Num fratres aliquid proficimus? Num petitione nostra potiemur? Num iterum suscipit? Num aperit? Alij vero ad ista respondebant. Quis nouit, vt dixerunt Niniuitae, fratres nostri, si forte poeniteat Deus atque ab ingenti illa poenitentia nos liberet? tamen quod nostri muneris est non negligamus. Et si quidem ille aperuerit, bene est. Si vero alias, benedictus dominus, iuste exclusit nos: Veruntamen perseueremus pulsantes, vsque ad finem vitae nostrae. Forsitan improbitati nostrae ac perseuerantiae caedens aperiet, benignus quippe & misericors est. His atque huiusmodi seipsos exhortantes atque excitantes aiebant: Curramus fratres curramus, cursu enim opus est, & vehementi cursu, quoniam coetu nostro decoro atque optimo excidimus. Curramus, neque huic carni nostrae sordidae atque nequam parcamus fratres, sed occidamus illam sicut prius occidit nos. Sic beati illi rei faciebant. Genua illis ex perpetuo orationis vsu obcalluerant. Oculi defec-
ti atq;

cti atque defatigati intus profundè recesserant,
 pilis omnibus ciliorum admittis. Genæ arden-
 tium feruore lachrymarum adustæ videbantur,
 facies marcescentes ac pallidæ squallebant, nihil-
 que à mortuis in comparatione differebant.
 Pectora tonsionum ictibus dolebant, liuidaque
 sanguinem ex crebris illisionibus emittebant.
 Vbi lecti vsus? vbi indumenti munditia & fir-
 mitas? Omnia ibi discissa erant & sordida ac pe-
 diculis operta. Quid autem est eorum qui à dæ-
 monibus arripiuntur, si illis conferatur, affli-
 ctio? Quid mortuos plangentium amaritudo?
 Quid mœror in exilio degentium? Quid parri-
 cidij reorum pœna? Nihil sanè est illorum pœ-
 na suppliciumque quo inuiti afficiuntur, si vo-
 luntariæ istorum pœnæ conferantur. Sed quæ-
 so fratres nec ea quæ dicta sunt fabulas existi-
 mus. Rogabant nonnunquam isti magnum il-
 lum iudicem, pastorem dico, inter homines an-
 gelum, vt ferrum ac torques collo ac manibus im-
 poneret, pedesque patientium confringeret li-
 gno, nec ees prius inde solueret, quam sepul-
 chrum succederet. Imo verò nec sepulchrum
 quidem. Neque enim profectò hanc quoque be-
 atorum illorum reuera mirabilem ad Deum cha-
 ritatem atque poenitentiam abscondam. Quo-
 ties ad dominum profecturi & incorrupto tribu-
 nali iudicis sistendi erant, felices illi regionis poe-
 nitentium ciues, hoc per eum qui sibi præerat
 adiurantes à magno illo summis precibus pete-
 bant, ne sepultura humana dignarentur, sed
 brutorum instar, aut fluuiialibus vndis trade-
 rentur, aut in campum proiecti bestiis deuoran-
 di permitterentur. Quod etiam nonnunquam
 fecit illorum precibus obtemperans discretionis
 lucerna

lucerna, iubens illos omni psalmodia omniq; ho-
 nore priuatos proijci. Cū vero extrema illorū ho-
 ra aduenisset terribile omnino, miserandūq; spe-
 ctaculū cerneret. Nā cum eum q se præcedebat ef-
 flare iam animā sensissent socij, adhuc sensu inte-
 gro vigente, circumstabant illum siti æstuentes &
 lugent: sac desiderio pleni, miserabili omnino ha-
 bitu mœstiorēq; sermonē capitā sua cōmouentes,
 efflantem iam animam interrogabant, misericor-
 diaq; flagrantē aiebant ad illum: Quid est frater?
 Quonam modo tecum agitur? Quid dicis? quid
 speras? quid suspicaris? percepisti ne ex labore tuo
 quod quærebas? aut nō valuisti? peruenisti ad por-
 tum, aut nondum potitus es spē tuā? Accepisti cer-
 tam aliquā fiduciam, an adhuc incerta spē flu-
 ctuas: cōsecutus es libertatem, an agitur, ambigit-
 que cogitatio? Sensisti aliquā in corde tuo lu-
 cem, an tenebris adhuc & ignominie confusione
 plenum est? vlla ne tibi vox intrinsecus facta est,
 dicens: Ecce sanus effectus es, aut dimituntur tibi
 peccata tuā, aut fides tua te saluū fecit? Illā ne ti-
 bi adhuc vocem audire videris, quā dicitur: Con-
 uertantur peccatores in infernū? & ligatis manib.
 & pedibus. mittite illum in tenebras: & tollatur
 impius ne videat gloriā dei? Quid ais frater: Di-
 nobis, oramus vt & nos scire possimus, quid nām
 illic nos maneat. Tuum quippe tempus iam clau-
 sum est, aliudq; de cætero in æternum nō inue-
 nies. Ad hæc quidem alij dormientium, benedicti
 aiebant dominus, qui nō dedit nos in captiōem
 dētibus eorum. Alij vero illud gementes dicebāt:
 forsitan pertransibit anima nostrā aquā intole-
 rabilem. Quod nondum confidentes aiebant, sed
 considerantes, quam sit pauendum illud terribile
 incertūque iudiciū. Alij vero etiam mœstius
 quida

quiddā respōdebant ac dicebāt: Vē animæ illi quæ
non seruauit professionē suam integrā & immācu-
latam, hac enim hora sciet, quid illi preparatū sit.
Quæ ergo omnia cum apud illos audissem & vidis-
sem, parū abfuit quin desperatione absorberer, cū
meam in tuerer malitiā & negligentiam, eamque
sanctorum illorū afflictioni cōpararem. Quæ nā
verò qualisve erat eius loci facies & habitatio, to-
ta tenebrosa, erat informis, fetida, sordida, squali-
da. Carcer enim & condemnatio rectissime ap-
pellabatur. Ipsa deniq; vel sola loci contemplatio
perfectæ poenitentiae ac luctus magistra erat. Sed
ea quæ alijs difficilia atq; impossibilia videntur,
eisq; qui virtute ac spiritualibus diuitijs se excidisse
meminerūt, grata sunt & amabilia, fitq; eorū per-
facilis assumptio. Anima enim quæ priori confi-
dentia priuata, spe consequendę beatæ tranquillita-
tis excidit, sigillumq; castitatis aperuit, diuitijs-
que gratiarū spoliata, & diuina cōsolatione de-
stituta est, pactumq; & placitum domini violauit,
extinxitq; iam in se decorum lachrymarum ignē,
quoties horum memoria tangitur, quæ suam ne-
gligentiam se amisisse retinet, acerrimo dolore
compuncta & vulnerata, non solum quos prædi-
ximus labores, cum omni studio & alacritate sus-
cipit, verum etiam seipsam mactare, per exerci-
tationis magnitudinem, contendit: si tamen in il-
la charitatis ac timoris domini fauilla vlla reli-
cta est. Huiusmodi profecto erant beati illi, hoc
enim secum in animo voluentes, virtuti, quæ quā
exciderant altitudinem considerantes, memora-
ri sumus (aiebant) dierum antiquorum, igniti-
que illius studij nostri. Alij ad dominum clamā-
bant: Vbi sunt misericordiæ tuæ antiquæ, quas
ostendisti animæ nostræ in fortitudine tua: Me-

mor esto opprobrij & laboris seruorum tuorum.
Alius vero: Quis me ponet, aiebat, secundum men-
sem dierum meorum priorum, in quibus me cu-
stodiebat deus, quando lucebat lucerna lucis eius
super caput cordis mei? Sicque priores omnes vir-
tutes suas memorabant, atque ista infantium mo-
re plorabant dicentes: Vbi est orationis puritas, v-
bi huius certissima fiducia? Vbi dulces lachryme in
amaritudine? Ecce, vbi sunt? Vbi intimæ munditiæ
& castitatis spes? Vbi beatissimæ ac placidissimæ
quietis expectatio? Vbi sincera ad pastorem fides?
Vbi rationis illius in nobis efficacia & virtus? Pe-
rierunt ista omnia, & quasi nunquam visa sint de-
fecerunt, utque nunquam fuerint ita deleta sunt
& perditâ. Ista cum gemitu & lamentatione pro-
sequentes, ita demum alij ut à dæmonio arriperen-
tur orabant. Alij ut morbum inciderent precibus
à domino poscebant. Plurimi oculos amittere, mi-
serandumque omnibus spectaculum fieri cōtrabāt.
Nonnulli paralytici à fieri, & languorē corporis cō-
trahere, solum ne futura supplicia experiri coge-
rentur, cupiebant. Ego autē, o amici nescio, quo pa-
cto diutius inter lugentes versatus sum, totoque
animo in illorum admiratione suspensus, meip-
sum continere non potui. Sed ut ad id, unde aber-
rarat, redeat oratio. cum triginta dies in custodia
illa perseuerassem impatiens, in magnum illud ce-
nobium, ad magnum patrem reuersus sum, qui
ut me aspexit immutata facie totumque veluti at-
tonitum, agnouit sapientissimus immutationis
causam, & ait ad me: Quid est pater Iohannes? Vi-
disti ne laborantium certamina? Ad quē ego: Vi-
di inquam pater, vidi & admiratus sum, feliciores
que existimaui, qui post lapsum ita lugent, quam
qui nunquam lapsi sunt, & seipsos non sic desolant.

POENITENTIA. GRADVS V. 99

Illis enim ruina sua causa fuit beatissimæ ac tutissimæ resurrectionis. Tum ille: Sic (inquit) est, ac protinus adiecit veracissima illius lingua. Erat hic ante decem annos frater quidam nimium sollicitus atque studiosus, talisque operarius, ut cum ego illum cernerem ita spiritu feruentem tremere cœperim. illique à diaboli inuidia nimium metvere, ne forte dum vehementius currit; offenderet ad lapidem pedē suum, quod fere eis euenire solet, qui celerius vadunt. Quod & factum est. Cum vero profundo vespere regrederetur ad me, nudat vulnus, quærit emplastrum, petit cauterium, perturbatur vehementius. Cū vero medicum aspiceret, se vti durius nolentem (erat enim miseratione dignus) proiecit in pavementū, apprehendit pedes, multisque illos lachrymis vbertim rigans, petijt se ad eam quam vidisti custodiam damnari, impossibile esse clamans illuc non proficisci. Quid multa? Egit vi sua ut clementia medici in duritiā verteretur, quod in languentibus perrarum est atque omnino mirabile, aduolat ocyus poenitentes, additurque illis socius ad luctum promptus atque mœroris particeps. Igitur doloris gladio percussus in corde, quem diuina charitas acuerat, octauo postquam eo peruenerat die migrat ad dominū, id petens ne sepultura frueretur. Quem ego ut sane dignissimū & huc retuli, & in parietis sepulchro sepeliui. Idcirco & post seruitutis septimā octauo die liber euasit. Nec defuit qui id certissime cognosceret, non illū ante à sordidis & vilibus pedibus meis surrexisse, quā sibi deus propitius ignosceret. Nec mirū sane, sūpta enim in corde illius meretricis fide, eadem & ipse spe & confidentia lachrymis pedes meos inutiles rigauit. Omnia vero possible esse credenti dominus prædixit. Vidi im-

puras animas corporum amoribus ad insaniam vs-
 que seruientes, quæ ex amoris experimento sum-
 pta occasione poenitentiae, eundem amorem tra-
 stulerunt ad dominum, omni que protinus timo-
 re reiecto, in dei charitatem inexplicabiliter am-
 plectenda incitatz sunt. Quocirca pudica illi me-
 retrici non dixit, quia timuit, sed quia dilexit multum,
 potuitque facile amore amore repellere. Non autem
 ignoro, admirabiles viros, fore, ut ista quibusdam
 videantur incredibilia, alijs vero ad credendum
 difficilia, nonnullis etiam desperationem parietia
 quæ modo enarraui beatissimorum illorum cer-
 ramina. Porro vir fortis ex his stimulum magis, ig-
 neumque iaculum sumpsit, zeli que conceptum fer-
 uorem in corde ferens abiit. Atqui illo alacritate
 minor est, cognita imbecillitate sua, atque ex hac
 cognitione & reprehensione sui facile humilitatem
 possidens, post primum cucurrit, nescio an appre-
 henderit: vir autem negligens, ista quæ dicta sunt,
 ne audiat quidem, ne forte id modicum quod in-
 terim operatur, omnino desperans dissipet, com-
 pleaturque in illo quod dominus dicit: Ab eo au-
 tem qui non habet alacritatem & ipsum quod habet
 auferetur ab eo. Fieri non potest, ut qui in lacum
 cecidimus iniquitatum, inde unquam emergamus.
 nisi nos in abyssum humilitatis poenitentium dei
 ciamus⁴. Alia adhuc peccantium conscientiae re-
 prehensio, & alia quæ perfectis per dei operationem
 prouenit, diues ac lætifica humilitas. Alia est tri-
 stis moerentium humilitas. Ne quaeso hanc tertiam
 verbis inuenire studeamus, alioquin inaniter er-
 ramus. Quæ vero humilitatis signum est ignomi-
 niæ perfecta toleratio. Lugenti, scilicet quæque nonnun-
 quam præcedens consuetudo violenter domina-
 tur. Nec mirum, iudiciorum atque ruinarum ratio ob-
 scura

secura est atq; tenebrosa, nullaq; hanc anima facile animaduertit, difficillimè enim comprehendi ac discerni potest: quænam nobis per nostram negligentiam, quænam per diuinam derelictionem, qua nonnunquam Deus humanam animam prouidentissima dispensatione deserit, quænam per auersionem Dei nobis ruinæ contingant. Verum id mihi quidam asseuerauit, eas quæ per diuinam prouidentiam contingunt, celeri conuersione solere aboleri, neq; enim permittit nos Deo illis diutius teneri, quibus nostri profectus gratia ad tempus traditi sumus. Quicumq; lapsi sumus, ante omnia spiritui meroris resistamus, ipse enim orationis tempore assilens, priorisq; confidentis nos admonens, orationem nostram impedire nititur. Noli turbari si quotidie laberis, neq; resiliās: sed sta viriliter, proptus enim reuerbitur tolerantiam tuam custos tuus angelus. Dum adhuc recēs atq; in sanguine est vulnus facile curari solet. Nā quæ dura & neglecta atq; obducta vetustate sunt, difficillimè sanantur, ingentiq; labore & ferro & cauterio & igni visibili, vt curari possint, indigēt. Plurima sunt, quæ tempore sunt insanabilia, Deo tamen omnia sunt possibilia. Anteq̃ corruamus elementem esse Deum dæmones suggerunt, post ruinā verò durum & inmitem dicunt. Noli ei credere, qui post grauiorem lapsum in minimis defectibus ingemiscenti, dicit: Vtinam id non fecisses. Nam istud quidē nihil est. Sæpè enim parua munera ingentem iudicis iram mitigarunt. Qui reuera reatus sui poenam dat, is omnem diem qua non luget se amisisse arbitratur, etiamsi quæ fortassis bona alia in illo fecerit. Nullus eorū, qui se poenitentiae lamenti attriuit, in exitu securus fieri expectet. Nā quod incertum est, id satis firmū

non est. Dimitte mihi per certam securitatem ut refrigerer, antequam hinc incertus abeam. Vbi spiritus domini 6. ibi nexus soluti sunt. Itidemq; ibi humilitas profunda & inuiolabilis. Nam qui sine his duobus hinc proficiuntur, non se fallant, vin-cti sunt: qui seculo seruiunt, soli huiusmodi certis securitatibus & maximè priore alieni sunt. Nōnulli tamen per eleemosynam & pietatis opera currentes, lucrum suum in exitu cognoscunt. Qui seipsum poenitentiae lamen- tis afficit, alterius lamen- tum aut casum, aut querimoniam non facile ag- noscit. Canis si à fera vlla mordeatur, aduersus ipsam vehementius accensus, animatur ex dolore vulneris, incomparabili ferocia insaniens. Cauca- mus ne fortè non ex munditia, sed ex falsa confi- dentia seipsam conscientia desistat reprehendere. Id erit solutionis delictorum certissimum indici- um, si semper quisq; debitorem se existimet. Ni- hil Dei miserationibus æquale aut maius est, atq; ideo qui desperat sibi ipsi mortem consciuit. Signu item diligentis atq; accuratae poenitentiae est, si omnibus contingentibus inuisibilibusq; tribulati- nibus atque etiam pluribus, dignos nos esse, con- stanter teneamus. Moyses cum Deum vidisset in rubo, rursus in Aegyptum, id est, ad seculi tene- bras, ad faciendos lateres intellectualis fortasse Pha- raonis redijt. Verum rursus ad rubum, imo verò ad montem Dei protinus regreditur. Qui intelli- git quid sibi hæc velit speculatio, nunquam om- nino desperabit. 7. Magnus ille Iob ex diuite pau- per effectus est, sed rursus illi opes duplicatae sunt. In his qui negligentes sunt, grauior omnino post vocationem ruina est, quæ spem placidissimæ tranquillitatis consequendæ obtundit, beatumq; & maximè optabile existimare persuadet, posse
omnino

omnino vel ex hac fouea. Attende quæso, diligenter attende. Neque enim penitus per quam viam aberrauimus, per eandem reuertemur, sed per aliam longè breuiorem. Vidi duos eodem modo, eodemque tempore currentes, ex quibus vnus erat senior, laboribus excellens, alter discipulus, atque is sene celerius cucurrit, priorque ingressus est in humilitatis monumentum. Cauemus omnes, sed in primis qui cecidimus ne impij Origenis 8. morbo cor nostrum ægrotare incipiat. Is enim scelestus doctrinæ morbus, cum nimiam Dei clementiam præferat, voluptatum amatoribus maximè acceptus esse consuevit. In meditatione mea, imo verò in pœnitentia mea exardescet orationis ignis omnem adurens materiam, Finis tibi & forma & exemplar & imago ad pœnitentiam sint sancti illi rei, quos paulò ante memorauimus, atque ita in omni vita tua libris omnino opus non habebis, donec tibi illucescat Dhristus filius Dei, & Deus, in resurrectione studiosæ & accuratæ pœnitentiæ. Amen.

In 5. gradum. Annotationes.

- 1 Rectius verit auctor antiquæ translationis, Pœnitentia est reuocatrix gratiæ receptæ in baptismo.
- 2 Sensus est: Pœnitentia est secundum pactum (post primum illud solenne in Baptismo initium) bene vidēdi, inter hominem & ipsum Deum.
- 3 Non ijs supplicijs, in quibus vivebant incarcerati, eximi cupiebant, sed æternis: pœnam sensus deprecabantur, dampni pœnam libenter sustinere, & æterna gloria priuari volentes.
- 4 Triplicem distinguit humilitatem: Prima est eorum

qui suas conscientias damnant quidem verbis & reprehendunt, nihilominus in peccatis perseverant: hec videtur humilitas esse, revera tamen non est. Alia est humilitas quæ perfectis per operationem Spiritus S. datur, quam qui consecuti sunt, præclaris gratijs ac donis spiritualibus diuantur. Tertia humilitas peccantium est & peccata sua lugentium, per quam ipsis licet è peccatorum lacu emergere. Hanc qui in verbis sitam esse putat, misere fallitur. Est enim eius signum perfecta iniuriarum & contumeliarum tolerantia. Hec nonnihil loco alioquin satis obscuro lucis adferent.

3 Agitur deinceps de pœnitentibus, qui animi pusilli ex natura vel consuetudine, quæ in illis dominatur, desperant: dum gravissimos lapsus suos vident, causas autem illorum ignorant: quarum prima est nostra negligentia, secunda Dei dispensatio, tertio eiusdem reprobatio, quæ aversionem vocat.

6 Signa securitatis sunt, Spiritus S. & perfecta humilitas. Vbi Spiritus S. ibi charitas, ubi charitas: ibi exulatur timor, ubi exulatur timor: ibi confidentia, ubi confidentia, ibi solutum est vinculum desperationis.

7 Hac Moysis & Iobi allegoria docet neminem desperare de bonitate Dei debere. Fieri enim posse ut homo graviter cadat & gratia Dei excidat, qui tamen paulo post non modo ad priorem, sed etiam ad longè perfectiorem sanctitatis gradum resurgat.

Origines insignis Ecclesiæ doctor, teste Epiphanio hæresis 64. 6000. diversarum materiarum libros scripsit. De eius doctrina varia est apud veteres opinio. Hæreses insinuat ab Epiphanio, Theophilo Alexand. Hieronymo et alijs pluribus: ite in Decretal. 24. q. 3. c. penult.

Defenditur autem ab Athanasio, Rufino, Eusebio, & alijs quapropter & Eusebius reprehenditur à Gelasio papa Dist. 15. Sancta Romana. Inter alios eius errores hic fuit, cuius hoc loco meminuit Climacus: omnes homines

MEMORIA MORT. GRAD. VI. 109

mines, etiam impios, imò diabolum ipsum tandem
saluandos esse. Inter eius opera quæ nunc extant ni-
hil quod hæc heresim sapit inuenitur, nisi fortè homilia
8. super Iosue. Antoninus part. 1. Histor. tit. 7. cap.
6. §. 21. Originem ab hac heresi nitur vindicare.

De memoria mortis. Gradus VI.

OMne verbum præcedit cogitatio, mortis au-
tem & scelerum memoria fletum præcedit
& luctum, Quocirca & in hoc opusculo in
suo ordine ponuntur. Memoria mortis est quo-
tidiana mors, memoriæ verò exitus, iugis per ho-
ras singulas gemitus. Formido mortis, naturæ est
proprietas, quam intulit inobedienciæ peccatum.
Timor autem mortis, peccatorum, quæ nulla po-
nitentia deleuerit, certum argumentum est. For-
midat Christus, non tremit mortem, vt duarum
naturarū proprietates apertissimè ostendat. Sicut
cibis omnib⁹ panis vilior est & magis necessarius,
ita præstat omnib⁹ operibus mortis cogitatio. Me-
moriam mortis his, qui fratrum in medio versan-
tur, labores & exercitationes parit, imo verò ig-
nominia dulcem appetitum: eis verò qui in soli-
tudine ab omni tumultu remoti degunt, deponere
curas omnes persuadet, & orationi perpetuæ
insistere, mentemque diligentissimè seruare, quæ
sanæ virtutes omnes huius & matres sunt & filia.
Sicut stannum 2. si argento propius admoueat,ur,
quomodolibet aspectu simillimū sit, manifestissi-
mè agnoscitur, ita & his qui discernere nouerūt,
aperta & manifesta est naturalis, & ea quæ præter
naturam est exitus formido. Id autem verissi-
mum eorum, qui toto corde mortis memine-
runt, argumentum est: Si sponte totius creaturæ
affectionem 3. abnegent, voluntatem propriam
G 5 omnia